Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 247. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 14-го ЛИСТОПАДА 1978 ЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 14, 1978 No. 247. VOL. LXXXV.

Привітання мистецьких ансамблів з Англії

У дні 10-го листопада ц. р. два мистецькі ансамблі з Англії концертом у Чікаґо почали своє велике турне по українських громадах в З'єднаних Стейтах Америки.

Турне цього европейського хору спонзорує Український Конґресовий Комітет Америки, а влаштуванням концертів на місцях займаються Відділи УККА.

Виступають: хор „Гомін", що його диригентом є Ярослав Бабуняк, і Танцювальна група „Орлик", хореографами якої є Марія Бабич і Дмитро Парадюк. З хором виступає також, як гість відомий соліст-бандурист Володимир Луців.

Екзекутива УККА, оцінюючи велике значення української пісні, як одне звено многогранної української культури, щиро вітає усіх членів ансамблів і їх керівників.

Ми висловлюємо їм глибоку вдячність за їхню довголітню відданість українській культурі та їхню посвяту сил і часу на протязі 25-річного існування. Любов до української пісні основники хору і перші члени передали своїм дітям, уже родженим в Англії. Всі вони жертвують свій час, свій труд, передають свої почування, несучи українську пісню своїм Сестрам і Братам у розсіянні поза межами України.

Ми віримо, що українська громада своєю численною участю в концертах вшанує хор і його працю для прослави доброго українського імени.

Вітаємо всіх Вас і бажаємо Вам в Америці якнайкращих успіхів.

Екзекутива Українського Конґресового Комітету Америки

Клівлендська Округа УНСоюзу відбула наради

Парма, Огайо (В. О.). — У неділю, 29-го жовтня ц. р., тут в залі середньої школи св. Йосафата відбулися організаційні наради Відділів УНСоюзу Округи Клівленду. Нарадами Проводила президія в складі: голова інж. Іван Фур, голова, інж. Роман Возняк, секретар.

Наради відкрив голова Округи інж. І. Фур, привітав головного організатора Василя Оріховського як представника Екзекутивного Комітету УНС, голову Контрольної Комісії УНС д-ра Богдана Футея, головного радного проф. Тараса Шмаґалу, обласного організатора Богдана Дейчаківського та всіх присутніх секретарів і відділових урядовців.

Головну доповідь про стан УНСоюзу виголосив головний організатор В. Оріховський. Він підкреслив, що за останні чотири роки УНСоюз зріс фінансово, але в тому самому часі членство Союзу значно зменшилося. Тому він закликав присутніх взяти активну участь в кампанії організування нових членів, пригадуючи, що в наступному році УНСоюз відмітить своє 85-річчя. Промовець доражував, щоб Округа гідно відзначила цей ювілей та при тому популяризувала добре ім'я УНСоюзу. Він також дав кілька порад секретарям, заохочуючи їх до більш наполегливої організаційної праці.

Голова Контрольної Комісії УНСоюзу д-р Б. Футей поінформував присутніх про спеціяльне засідання спеціяльної Реорганізаційної Комісії УНСоюзу. Про цю справу говорив також головний радний проф. Т. Шмаґала. При тому обидва головні урядовці заохочували присутніх до кращої праці для добра УНСоюзу.

Обласний організатор Б. Дейчаківський поінформував присутніх про здобутки Округи та відмітив тих секретарів, які досі здобули 10 або більше членів: М. Кігічак (240 Від.) — 41 членів, Марія Дейчаківська (233 Від.) — 21, В. Стригун (336) — 11, Віра Напора (291) — 11 і Геновефа Жеребняк (180) — 10.

Після доповідей відбулася дискусія, в якій взяли участь пп. П. Бабич (115), М. Кігічак (240), Марія Дейчаківська (233), Віра Напора (291), Дора Трипняк (50). В дискусії порушено справи щоденника „Свобода", „Трибуни УНС", секретарських курсів тощо. Рівнож намічено пляни відмічення 85-річчя УНСоюзу.

Інж. І. Фур, у заключному слові, закликав усіх до кращої співпраці з обласним організатором та просив, щоб докласти всіх зусиль, щоб Округа виконала наназначену квоту членів бодай на 75 відсотків.

Розмови на союзові теми продовжувалися при перекусці, що її приготовила п. Віра Напора при помочі членів Окружної Управи.

У КЛІВЛЕНДІ ПОМ'ЯНУТЬ ЖЕРТВИ ГОЛОДУ

Клівленд (С. К.). — Українські Злучені Організації — Відділ УККА проголосили неділю, 19-го листопада 1978-го року Днем Жалоби українців Великого Клівленду для вшанування жертв штучного голоду і народовбивства в Україні. В тому дні будуть відправлені панахиди в год. 12:30 по полудні в церкві св. Покрови, а в год. 5-ій у православному соборі св. Володимира і в українській католицькій церкві св. Йосафата. Святочна програма з доповіддю митроф. прот. Федора Коваленка і з виступом маестра Г. Китастого і Марії Адамович відбудеться після Богослужень в шкільній авдиторії св. Володимира.

372-ий Відділ УНС — Меценат ФКУ

Кембридж, Масс. — Члени 372-го Відділу УНСоюзу ім. Івана Франка, в Плейнфілд, Н. Дж., ухвалили зновy передати значнішу грошову пожертву на українські студії в Гарварді. До теперішньої їхньої вплати у висоті 1,350 долярів, вони додали тепер 3,500 долярів.

Листа, до якого залучено чека на згадану суму, підписали Ю. Лонишин — предсідник, І. Головка — касир та В. Реновець — рекордовий секретар.

В. Реновець став жертводавцем ФКУ вже на початках кампанії ФКУ, майже 20 літ тому. Теж відомий союзовий діяч, член 372-го Відділу, п. Йосиф Ярема є меценатом ФКУ.

З уваги на День Ветерана, який припадає на суботу, 11-го листопада, це число „Свободи" друкується з датою вівтірка, 14-го листопада. Наступне число друкуватиметься у вівторок з датою середи, 15-го листопада.

В Ірані неспокої продовжуються

Тегран, Іран. — Іранська поліція арештувала в середу, 8-го листопада ц. р., колишнього прем'єр-міністра Аббаса Говейду, колись найближчого приятеля і помічника шаха Мохаммеда Різа Паглеві на протязі останніх 13 років.

Також встановлено на вимогу Шаха спеціяльний трибунал для засуду корупційних елементів, чого вже раніше домагалася опозиція, але Шах у своїй вимозі до військового уряду, який діє під керівництвом ген. Голяма Реза Азгарі, не згадував про цю вимогу, а покликався тільки на його обіцянки зроблені в часі виступу на телевізії, що він намагатиметься осунути від впливу усі ненадійні елементи.

В міжчасі неспокої в Ірані, може не в таких розмірах як раніше, продовжуються в багатьох місцевостях. В Теграні запальні бомби знищили три будинки американських горожан і це є вказівкою, що прицілом терроризму можуть стати тепер також чужинці, які живуть в Теграні. Хоч запальні бомби не зробили надто великої шкоди, але вони викликали паніку серед чужинців, зокрема американців, яких в Ірані нараховується біля 41 000 осіб. Багато з них заявилися за виздом до ЗСА, бодай на час непокоїв.

Заарештованому пре-м'єрові Говейді прокуратура закидає, що він вже від довшого часу працював проти інтересів Ірану і його конституційної системи. Говейда і шеф кримінальної поліції ген. Нематолаг Нассірі,що був арештований раніше, є співвинними за створення теперішньої ситуації в Ірані. В Теграні поширюються чутки, що Говейда поповнив самогубство у в'язниці, але поліційні чинники заперечують ці поголоски кажучи, що їх зумисно поширюють анархістичні елементи для створення напруження між населенням. Шах наміряється також перевірити справу бодай 50-ох принців і принцес з королівської родини, які, на думку лідерів опозиційних груп, також займалися перекупством.

Військовий уряд дуже строго дописльовує нових зарядженьі у з'язку з цим, з Теграну власті викинули представника пресового агенства „Юнайтед Пресс Інтернешенал", Саїда Різві, пакистанця з походження, за „передавання неправдивих вісток" з Ірану. Політичні спостерігачі твердять, що „видворення" Різві має послужити пересторогою для всіх інших пресових агенств і закордонних кореспондентів, які передають інформації про події в Ірані до своїх країн.

Вислід виборів не матиме впливу на САЛТ II — заявляє Картер

Кензас Ситі. — Промовляючи тут на пресовій конференції в четвер, 9-го листопада, президент Джіммі Картер твердив, що вислід останніх конґресових виборів, — в наслідок яких в Сенаті буде три більше республіканських сенаторів, ніж під час каденції минулого 95-го Конґресу, — не матиме негативного впливу на вигляди підписання нового договору із Совєтським Союзом щодо обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II), бо республіканці, як і демократи вважають, що цей договір конечний для припинення перегонів в збройні і запевнення світового миру.

Крім того, — сказав Президент, — в наступному Сенаті, каденція якого розпочнеться в січні 1979 року і який мусітиме ратифікувати будь-який договір щодо обмеження зброї, Демократична партія все одно матиме подавляючу більшість, бо буде 59 демократичних, а тільки 41 республіканських сенаторів.

Президент теж признав, що в стейтах Середнього Заходу Демократична партія потерпіла „деяку виборчу поразку", зокрема в Міннесоті та Айові, але підкреслив, що коли брати країну в цілості, то демократичні кандидати мали загальний успіх, додаючи, що це є доказом, що „американський нарід схвалює політику і діяльність Демократичної партії".

Між іншим, крім додаткових трьох місць в Сенаті, республіканці здобули 12 додаткових місць в Палаті Репрезентантів, а також кількість республіканських губернаторів збільшилася на 6.

Під час тієї пресконференції Президент теж зазначив, що не передбачує можливости зменшення наступного оборонного бюджету, бо таке зменшення могло б створити загрозу для безпеки країни. Він сказав, що, навпаки, оборонний бюджет зростатиме по три відсотки річно, щоб запевнити безпеку ЗСА і виконати зобов'язання Америки відносно Північно-Атлантійського Союзу (НАТО).

Щодо єгипетсько-ізраїльських переговорів в справі мирового договору між тими двома країнами, президент Картер вважає, що розбіжності в поглядах Каїру та Єрусалиму повинні розв'язати вони самі, але натякнув, що погодується з інтерпретацією єгипетської сторони, що цей мировий договір повинен бути „досить тісно пов'язаний" зі справою загального замирення на Близькому Сході, зокрема з розв'язкою проблем палестинських арабів.

З'ясовуючи своє становище відносно внутрішніх проблем країни, Президент висловив переконання, що його плян поборювання інфляції, базований на добровільних обмеженнях підвищень в цінах і заробітних платнях, таки матиме успіх, не зважаючи на те, що деякі провідники робітничого руху заявились проти тих добровільних заходів, а натомість вимагають встановлення примусової урядової контролі над цінами і платнями.

Президент Картер також сказав, що хоча не погоджується з деякими постановами енерґетичної програми, яку схвалив Конґрес, то того самого дня, тобто в четвер, 9-го листопада, підписав її, бо це перша і, з уваги на обставини, єдина можлива енерґетична програма, яка заощадить різні роди пального в країні і зменшить імпорти нафти і природного газу до ЗСА.

Подібно висловився він про підписаний ним закон щодо зменшення федеральних податків, зазначуючи, що закон „міг би бути кращий", але якщо він його не підписав би, то в наступному році податки не тільки не зменшилися б, а фактично зросли б на 20-30 більйонів.

Відносно податків програми Соціяльного Забезпечення („Сошал Секюріті"), то президент Картер заявив, що бажав би, щоб ці податки не збільшувались з початком наступного року, але брак фондів в тій програмі робить ті підвищення неминучими.

Президент заявив, що його уряд далі продовжуватиме допомогу фармерам країни, але вважає, що встановлення вищих мит на харчові продукти із чужих країн мало б негативний вплив на цілу економіку Америки, додаючи, що цьогорічний урожай такий багатий, що фармери ЗСА не матимуть причини нарікати на свої заробітки.

Пентекосталісти все ще перебувають в амбасаді ЗСА в Москві

Москва. — Американська амбасада З'єднаних Стейтів Америки в Москві все ще передержує у своїх приміщеннях сімох членів релігійної групи пентекосталістів (п'ятидесятників), які перебувають в амбасаді вже від червня ц. р.

Пентекосталісти заявляють, що вони не покинуть приміщень амбасади, не зважаючи на американські застереження, поки совєтська влада не дасть їм дозволу еміґрувати за кордон. Речники релігійної групи, в розмові з американськими кореспондентами нарікали, що урядовці амбасади не дозволяють їм вдержувати зв'язку із зовнішнім світом, задержують призначені для них листи від приятелів і співвірних. Петро П. Ващенко, батько 13-ох дітей, нарікав, що амбасада держить їх під стислою контролею, як у в'язничній келії.

„Ми не маємо зажалень на харчі чи одяг, якими постачають нас працівники амбасади й інші особи з американської колонії в Москві, — заявив Ващенко кореспондентам, — але ми потребуємо також духової поживи, якою може бути для нас листування з нашими братами". Ващенко при тому підкреслив, що вони не вийдуть добровільно з приміщень американської амбасади і не наражатимуть себе на додаткові засуди, бо кожний, який тут знаходиться, відмітив Ващенко, вже відбув по кілька років кари за переконання в совєтських в'язницях концтаборах.

Амбасадор Малколм Тун доражував членам релігійної групи вийти з приміщень амбасади, бо перебування в амбасаді не приспішить їхнього виїзду за кордон. Але знаючи яка доля може чекати тих людей, якщо вони вийдуть з амбасади, Тун не настоював, щоб пентекосталістів викидати силою з приміщень, а тільки наказав перенести їх з вестибюлю до маленького апартаменту. Амбасада застерегла однак за собою право контролювати рухи п'ятидесятників і не погодилась на їхні зв'язки з їхніми співвірними поза амбасадою.

Перед переходом до амбасади ЗСА Ващенко був духовим лідером 300-сот пентекосталістів в Чорногорську в південному Сибіру. Після жидівської, пентекосталісти є мабуть найбільшою групою, яка намагається покинути Совєтський Союз. Ця релігійна група нараховує біля одного мільйона вірних в цілому СССР. Молоді члени тієї групи часто відмовляються від військової служби в Червоній армії і за це попадають до в'язниць, бо совєтський уряд не признає відмови з причини релігійних переконань. Син Ващенка, Александер, відбув таку кару в одному з концтаборів Сибіру. Пентекосталісти також відмовляються носити зі собою пашпорти, бо вони в принципі не визнають атеїстичної совєтської влади і уряду СССР, який, на їхню думку, не тільки обмежує свободу віри і релігійних переконань, але також строго за ці переконання карає.

Устінов критикує політику Китаю

Москва. — Міністер оборони СССР маршал Дімітрій Устінов, виступаючи на параді, яка відбулася в Москві з нагоди відзначення большевицької революції, сильно критикував теперішню закордонну політику Китайської Народної Республіки, закинув китайцям зраду принципів революції, поширення гегемонії в новопосталих країнах Азії і Африки, створення воєнної напруги в багатьох країнах світу, проповідування воєнної тощо.

Представник Китаю демонстративно покинув трибуну над Мавзолеєм Леніна, коли Устінов заявив, що Китай представляє собою „велику загрозу для справи миру і соціялізму".

Політичні спостерігачі вважають, що совєтський верховода натякав на китайсько-в'єтнамський конфлікт, який якраз тепер набирає на силі у зв'язку з антикитайською політикою в'єтнамського уряду, насильним виселенням з В'єтнаму китайської національної меншини і наближенням в'єтнамських диктаторів до політики Москви.

Між іншим, разом на трибуні з совєтськими верховодами в часі великої паради на Червоній площі, стояв також ганойський диктатор Лі Дуан, сильно оплескуючи промову Устінова, яка викликала негодування в багатьох представників азійських Комуністичних партій, прихильних до політики Пекіну, і гострий протест КНР.

Промова маршала Устінова була дуже прихильно прийнята делеґацією В'єтнаму, яка тільки що підписала з Совєтським Союзом договір про співпрацю. Західні аналітики підкреслюють, що Ганой чимраз більше наближається до Москви і стає по волі чи по неволі повним сателітом СССР в Азії. Ціж аналітики вважають, що промова Устінова ще більше ускладнить тепер відносини В'єтнаму з Китаєм і Камбоджею, хоч вії тепер в'єтнамські заслонятимуться в'єтнамсько-совєтським договором, який, крім економічної, культурної і технічної виміни, передбачає також військову допомогу на випадок коли одна з підписаних країн буде мілітарно загрожено.

Офіційні речники Пентаґону думають, що ціллю цієї клявзулі в договорі є забезпечити доставу совєтської зброї для В'ятнаму, який вживатиме її для повалення теперішнього уряду в Камбоджі і у конфлікті з китайськими прикордонниками. Натомість Пекін, як твердять дипломати в Гонг Конґу, не зацікавлений бодай під теперішню пору розгорненням війни на широку скалю і тому військова допомога Китаю для Камбоджі є дуже обмеженою.

Назвавши китайську політику „гегемоністичною" і „небезпечною для соціялізму", Устінов намагався доказувати, що пекінські лідери „тісно пов'язані з найбільш реакційними силами імперіялізму". Він також нібито говорив про мир і мирні заходи Совєтського Союзу, але рівночасно заповідав зміцнення оборонних заходів. На трибуні був також генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії СССР Леонід І. Брежнєв та інші совєтські верховоди з Політбюра.

Сама парада на Червоній площі була дещо меншого формату; не показано жадної нової зброї, в колонах не було далекосяжних стратегічних ракет, які останньо були показані в Москві ще в 1974 році.

Західні дипломати в Москві стверджують, що цьогорічна парада для відзначення 61-річчя большевицької революції радше проходила під кутом критики Китайської Народної Республіки і її керівників та пропосідження совєтсько-в'єтнам ської дружби.

В УКРАЇНІ — ЧУЖИНЦІ, А В СИБІРУ — УКРАЇНСЬКІ ҐЕТТО — ПИШЕ ПОЛІТВ'ЯЗЕНЬ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Передаємо дуже вимовний самвидавний документ, а саме Звернення Дмитра Квецька до Президії Верховної Ради СССР, в якому він розкриває різні аспекти поневолення українського народу та з'ясовує ґрунт на якому родився спротив українських патріотів. Д. Квецька арештували в 1967 році за здогадну приналежність до Українського Національного Фронту (УНФ) та засудили на 15 років позбавлення волі і 5 років заслання.

„Ось вже 11 років я поневіряюся в тюрмах і концтаборах, караюся в неволі, на чужині, ізольований від світу і нормального людського життя, немов похований в могилі. А це тому, що свого часу я відважився у статтях, надрукованих у самвидавному журналі „Воля і Батьківщина" розповісти дрібку правди про події на Україні в 1950-1960 роках. На такий крок спонукало мене саме життя. Людська кривда стояла безупинно переді мною, немов примара, немов німий свідок безнадійності, занепаду й нечуваної нужди, в яких опинилося Підгір'я — край де я народився і жив. Його господарський розлад, убогість і безпросвітні злидні його мешканців — розплата за ту нерівну боротьбу за незалежне життя, яку вели підгір'яни зі зброєю в руках проти своїх поневолювачів.

Основне багатство країни — ліс — окупанти знищили, спалили, вирубали, щоб у ньому не знайшли пристановища повстанці, а жителі, у яких держава забрала землю, щоб не вмерти з голоду, були змушені мандрувати світ за очі. Колись залюднені, багаті села обезлюдніли. Ця пустка, як могильна тиша, викликала розпач, розбуджувала гнівний голос протесту. Гнані бідою мешканці сіл йшли в неукраїнські міста шукати за роботою: шлях їм туди був закритий — у містах поселювалися чужаки. Вони були змушені мандрувати на чужину в пошуках засобів існування. Їх часто вивозили туди насилу — працювати під землею в шахтах, копальнях, на заводах. Вони опинялися в резерваціях, вийти з яких було практично неможливо. Так постали українські гетта на Воркуті, Магадані, Колимі, Караганді й в усьому Сибірі. Їх мешканці, позбавлені рідного слова, елементів національної культури, русифікувалися, асимілювалися, вироджувалися.

Тих, які залишились на рідних землях, тиснули високі податки, заготівлі з дрібних присадибних господарств хліборобських продуктів для держави. Їх постійними супутниками були злидні, нестатки, недоїдання. Про цю жалюгідну долю гнобленого українського селянина Підгір'я я писав. Писав і про нищення української культури і провинищування інтелігенції, про занепад національного духу і національної свідомости серед тої творчої інтелігенції, яка залишилася, щоб оббріхувати історичне минуле нації, стати негідниками, блазнями, продавати свій талант.

За це мене покарано за ст. 56 КК УРСР як „зрадника батьківщини", хоч моя публіцистична діяльність не мала відношення до цієї статті закону й цілком і повністю відносилася до ст. 62 КК УРСР („антирадянська агітація і пропаганда"). Але суд, а властиво КГБ, вирішив, що для глибшого викорення крамоли варто порушити власне законодавство. Один з моїх співучасників процесу, Дяк Михайло, не витримав душевних мук, не переніс страждань і передчасно помер, а іншого — Красів-

(Закінчення на стор. 3)

Документацію про голод в Україні передано до Відділу прав людини при Об'єднаних Націях

Ню Йорк. — Під час голодівки під будинком Об'єднаних Націй, яка відбулася 18-20 жовтня ц. р. для вшанування 45-ої річниці штучного голоду в Україні, було передано спеціяльне звернення і документацію про голод Н. Брінові, представникові Генерального секретаря ОН Курта Вальдгайма.

Недавно надійшла відповідь від директора бюра зв'язків Відділу прав людини Костаса Пападемаса на руки голови Всегромадського Комітету для вшанування 45-ої річниці голоду в Україні п-і С. Букшованої, в якій він в імені Генерального Секретаря ОН підтверджує одержання документації з нагоди „45-ої річниці голоду в Україні".

Він також зазначив, що вся документація „передана Відділові прав людини, головний осідок якого знаходиться в Женеві, Швайцарія, для відповідного розгляду і дії".

У В-ві „Сучасність" появилися праці П. Григоренка і І. Майстренка

Ню Йорк. — Видавництво „Сучасність" видало спомин ген. Петра Григоренка „Наши Будни" та дослідну працю Івана Майстренка „Национальная Политика КПСС". Обидві книжки надруковані російською мовою.

Ген. П. Григоренко дав своїй книжці підзаголовок „Розповідь про те,як фабрикуються кримінальні справи на радянських громадян,що виступають в обороні прав людини", і це пояснення вказує на зміст спомину автора. Вони охоплюють важливіші фрагменти дій дисидентського руху і дають широке тло умов, в яких проходить в СССР боротьба інакшедумаючих, характеризують поодинокі персонажі правозахисного руху тощо.

Праця І. Майстренка, дослідника політики Москви у відношенні до неросійських народів, спирається на широкому джерельному матеріялі та особистих переживаннях автора. Навіть читач, який ближче познайомлений з національною політикою КПСС, знайде в ній чимало нових показників про те, якими шляхами російські шовіністи проводять політику поневолення неросійських народів.

Обидві книжки призначені передусім для російськомовного читача на Заході, зокрема для тих наукових та політичних кіл, які цікавляться становищем в СССР. Не менше актуальні обидві книжки для росіян на Заході і в самому СССР. Обидві праці корисні також для українського читача.

Ціни книжок — „Наши Будни" (150 стор.) — 5.00 дол.; „Национальная Политика КПСС" (309 стор.) — 9.00 дол.

Видання „Сучасности" можна набувати у представника видавництва: Nina Ilnytzkyj, 254 West 31st Street, 15th Floor, New York, N. Y. 10001.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ У СКЛАДІ (поазбучно):
Любов Коленська, Володимир Левенець, Зенон Снилик (тепер виконуючий обов'язки голови Колегії), Василь Тершаковець і Євген В. Федоренко.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Переслідування тривають

Численні закордонні кореспонденти акредитовані в Совєтському Союзі і пресові агентства, передають у своїх звідомленнях з комуно-московської імперії про дальші переслідування і суди над оборонцями прав людини, борцями за національні й людські права, які насмілюються в якійнебудь формі виступати з критикою совєтської тоталітарної системи і засуджувати брутальну поведінку органів КҐБ не тільки супроти політичних в'язнів, але також підозрілих, але ще не засуджених осіб.

В останніх повідомленнях наводиться багато прикладів такого переслідування, стосування шикан, викидання з праці без причини, арештів та інших форм терору. Наприклад, вірменського борця за права людини Роберта Назаряна КҐБ вже понад десять місяців держить в ув'язненні без суду тільки тому, що КҐб-істи надіялись, що їм вдасться намовити його піти шляхом грузинського колеги Звіяда Ґамсухурдії, котрий напередодні вироку публічно „покаявся", а опісля з невияснених причин виступив на процесі проти двох американських журналістів Крейґа Вітнія з „Ню Йорк Таймсу" і Роберта Пайпера з „Балтимор Сан", доказуючи, що їхні передачі з політичного процесу в Тбілісі на якому його (Ґамсухурдію) судили за грузинський націоналізм, не були правдивими. Експеримент з Назаряном не вдався і його тепер судитимуть за поширювання наклепів на Совєтський Союз і ведення антисовєтської пропаганди. Треба пригадати, що Назарян, як зрештою багато інших оборонців прав людини, змагався за людські права у своїй батьківщині в рамцях совєтської конституції, покликаючись дуже часто на совєтське право, міжнародні договори і Гельсінкські Угоди. Багато інших членів Вірменської Гельсінкської Групи — Шаген Ґарутюнян, його брат Едуард, Самуель Осіян — перебувають в совєтських в'язницях, концтаборах чи психіятричних заведеннях.

Також стало відомо, що КҐБ посилило останнім часом нагінку на членів неурядової, а тим самим нелеґальної, робітничої профспілки, очолюваної Владіміром Клебановим, копальняним робітником з Донецького басейну в Україні, арештувавши, як це твердять дисидентські джерела, трьох членів московської групи цієї Спілки — Владіміра Борисова, Лева Волконського і Альбіна Якорева.

У тяжкому положенні знаходяться також поодинокі релігійні групи в СССР, зокрема так звані пентекосталісти (п'ятидесятники), баптистсько-євангельські громади та інші, не згадуючи про підпільні Церкви і їхніх вірних, які кожного дня наражені на небезпеки.

Очевидно, українська спільнота у діяспорі, чи як ми кажемо на поселеннях у вільних країнах світу, повинна гостро реагувати на ці совєтські переслідування, судові видовища й суворі присуди, принаймні так, як реагувала західня спільнота на процеси Анатолія Щаранського, Александра Ґінсбурга і частинно Петкуса,, якого процес збігся з процесами двох вище згаданих. Треба закинути думку, що т. зв. „тихими дипломатичними заходами" можна буде більше допомогти оборонцям за людські права в СССР,а починати думати реальними катеґоріями треба працювати з повною натугою в напрямі усвідомлення Заходу про значення й важливість дії національних опозиційних рухів, про їхню силу і закорінення серед широких мас поневолених Москвою народів, які працюють і змагаються за розбиття комуно-московської імперії, а не тільки за зміну режиму в Москві.

Пора розпочинати акцію на широку скалю, використовуючи різні нагоди, а передовсім III Конґрес СКВУ, проти якого комуно-московська пропаґанда підняла тепер „вільомський танець", обвинувачуючи українську патріотичну еміґрацію у „зраді батьківщини" й інших „злочинах". Скажім тепер наше голосне слово, на яке чекають наші брати і сестри в Україні.

I. Вовчук

В 45-ТУ РІЧНИЦЮ ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

(Слово на Жалібній Маніфестації української громади в Торонто, уряджeній Відділом КУК 29-го жовтня)

I.

Скорбимо, пригадуючи трагедію України, в якій виморено 6-8 мільйонів населення. Схиляючи голови перед жертвами большевицького вандалізму, нечуваного в світі, в смуткові пізнаємо чому, тоді „тихо стало в селі нашому", як говорить письменник В. Гроссман (1905-1964) в романі „Все тече".

Описуючи страхіття тиші 1933 року, автор в покаянні Ганни Сергієвни говорить: „Довідалась, що пшеницю військо збирало, тільки червоноармійців в мертве село не пускали. Їм пояснювали, що епідемія була. Але вони скаржились, що з села сопух іде жахливий. А на другий рік привезли переселенців з Орловської области — земля ж українська, чернозем, а в орловців завжди недорід. Дали їм вила й веліли по хатах ходити мертвих витягати — лежали, чоловіки й жінки, хто на підлозі, хто на ліжкові. Сопух страшний стояв по хатах". Привезені не витримали, вони „не змогли в тих хатах ні їсти, ні спати, повернули до Орловської области. Але звичайно, земля порожня не лишилась, — земля ж яка".

І не в однім селі, а по всій Україні, силою включеній в імперський комплекс СССР, по селах ділось подібне. На землі українській бували недороди, які спричинювали трудноші з годівлею худоби, але від голоду люди не вмирали. Та й не могло того бути, бо при найбільших посухах зібрані врожаї не тільки забезпечували населення, а й вивозилось зерно за кордон і на харчування міського населення царської імперії.

За даними „Соціялістичне сільське господарство" (видання Академії Наук УССР за 1939 рік) з України експортувалось річно 160 мільйонів пудів самої пшениці, а з цілої імперії російської експортовано річно 200 мільйонів пудів. Український хлібороб, міцно зв'язаний з землею, так укладав річний балянс, що хліб з нового урожаю, починав уживати десь під Різдво. А крім того на всякий випадок в громадських магазинах, що були по селах, трималося збіжжя, як недоторканий запас громади на випадок стихійного лиха.

За большевицького хазяїнування, коли, повертаючи на імперську дорогу після жовтневої перемоги, Українську державу було силою зброї включено в імперський комплекс СССР, українське населення через 10-15 років зазнає голоду: 1921-22; 1932-1933; 1946-1947.

Про голод після Другої світової війни ми майже не згадуємо. А на одному з пленумів ЦК партії в 1963 році балакучий Хрущов, тодішній московський намісник в Україні з титулом першого секретаря ЦК для України, проговорився, що тоді, як Брежнєв відновлював після війни господарство Запорізької й Дніпропетровської областей, в тих областях та й в інших сільське населення пухло і вмирало з голоду. Зерно й хліб принесені в клунках і торбах людьми з Західних областей, тоді ще не оботарених в колгоспах, рятувало сільське населення. Періодичне винародовлення України голодом стосує большевицька політика єдинодержавства в боротьбі проти української національної ідеї.

• • •

Недорід 1921 року, спричинений посухою в степовій частині України, не був такий великий, щоб населення від того голодало. Але озброєні продовольчі загони, зформовані в центрі Росії, при допомозі комітетів бідноти реквізували збіжжя і, пограбувавши українських хліборобів, спричинили голод. В організації його важливу ролю відограли „комбеди". Створені за ленінськими вказівками на видуманій ним „філософії" клясової ненависти в боротьбі з статечним українським селянством, названим кулаками, озвірілі „комбедчики" з енкаведе і міліцією та надісланими з центру заготівлювачами розкулачували село, забирали в господарів все збіжжя.

Розкулачування почалось в осени 1929 року, а зимою страхіття його перейшли всі людські межі. Оскотинені жадобою дозволеного грабунку, озвірілі активісти з сільським шумовинням викидали в сніг дітей і старих, грабуючи майно, шукали хліба по городах, в печах, коминах і горшках. А з районового штабу приспішували, щоб до посівної кулаків не лишилось.

В областях складалися пляни, визначалися цифри для районів, а ті визначали кількість на села, а в сільських радах складалися списки. Спочатку брали голів родин; перед арештом обкладали непосильним податком. Частину арештованих, як закладників розстрілювали — на пострах селянству, а більшість вивозили в сибірську мерзлоту. В тридцятому році родини арештованих зганяли на залізничні станції і як худобу в товарних вагонах везли на північ. „Ліквідуючи кулаків як клясу", вивозили й підкулачників.

Генеральну розправу з українським селом, вітальною силою нації, попередило винищення духа і душі національної. Замордовано сотні культурно-творчих людей, розстріляно цвіт української літератури, що розквітла в часи державно-політичного становлення. Ліквідовано відновлену УАПЦ, замучивши всіх єпископів, сотні духовенства і тисячі вірних.

Відновлюючи розвалену в національних революціях імперію, большевики дуже боялися національно-творчих сил України. Окрилені творчим духом національної ідеї, вони були вельми небезпечні для імперського єдинодержавства большевицького, в якому за окресленням Леніна інтереси національної гордости великоросів співпадали з соціялізмом (у Леніна соціялістичні інтереси), що тоді будували, а тепер на гордости великоросів будують комунізм.

Тому така скажена лють, небувала в людській історії проти національного духа українського села, яке цупко трималося історичних традицій. В люті проти духа, душі й тіла нації большевицька сатанія не поминула й тих, які в засліпленні соціялізмом не побачили, що Ленін будував його на національній гордості великоросів і в рабському усердії, як вірні пси, стали поліційними собаками московського большевизму в його клясовій боротьбі проти України. В Голодовій облозі села заморено й обдурених активістів, комбедівське шумовиння руками якого „ліквідувати кулака, як клясу". Поет національної ідеї В. Симоненко говорить:

„Коли б усі обдурені прозріли,
Коли б всі мертві ожили,
То небо від прокльонів посіріле
Напевно б репнуло від сорому й хули".

[Продовження буде]

Олена С. Процюк

СВІТОВА СЕСІЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) запрошує все жіноцтво на сесію, що відбудеться у вівторок, 21-го листопада ц. р., у залі дому Союзу Українок Українського Конгресового Комітету при 203, 2-га евеню у Ню Йорку. Початок сесії о год. 10-ій ранку. Сесія поділена на дві частини: зранку відбудеться панель молодих жінок, на якому будуть дискутувати про нові засоби оборони України, а пообіді відбудеться святочне відзначення 30-ліття існування СФУЖО, яке постало у листопаді 1948 року заходами 10-ох жіночих організацій.

Сьогодні СФУЖО охоплює 20 жіночих організацій, об'єднуючи жінок, які живуть на 4-ох континентах світу, у різних державах із різними системами. СФУЖО охоплює жінок, що говорять різними мовами, жінок різних суспільних і політичних орієнтацій та різних релігійних переконань. Одначе, у всіх є не тільки спільна українська мова, їх об'єднують спільні, великі цілі — допомога Україні, затримання кореня українського походження і розвиток українського жіночого руху.

Теми ранішньої і пополудневої сесій тісно пов'язані зі собою, бож і у заложенню, українська жінка і ціла громада мають завдання обороняти Україну — види цієї оборони різні. Друге завдання — це збереження українського духа, української культури і плекання їх. Без того не можна й думати про ніяку допомогу рідним. Велику ролю у виконанню цих завдань відограють організовані жінки.

Українське жіноцтво — це одна з найбільше рухливих клітин нашої громади. Немає ніякої громадської дії, яка не шукала б підтримки у жіночих організацій. Сотки тисячів долярів на громадські цілі зібрано жіночими руками. Українська жінка завжди підпорядковується великим і достойним цілям громади, не вимагаючи для себе нічого. Не вимагаючи навіть того, щоб і вона, поруч із іншими, мала рішальний голос і своє місце при концепції таких акцій... А громада з вдячністю приймає і працю і жертвенність жіноцтва. І українська жінка виробила у собі сильне громадське почуття цієї відданости і безкорисної жертвенности. Так все було. Так і є. Але — чи завжди так має бути?

Маємо надію, що ранні і пообідні сесії дадуть відповідь на ці питання. Можливо, що й на Світовому Конгресі СКВУ найдемо відповідь на них.

Тільки від нас самих жінок залежить чи відповідь вийде у нашу користь чи ні. Це залежить від нашої участи, так у Світовій Сесії Жіноцтва, як і в Конгресі СКВУ. Від кількости. Від нашої активности. Від нашої організованости. Від нашої єдности.

„Єдність жіноцтва" — це клич Світової Сесії Українського Жіноцтва перед III Конґресом СКВУ. До єдности і до свободи прямують люди сильні, люди з почуттям власної гідности і вартости, які вміють шанувати ці почуття і в інших. Свобода і єдність — це слова, якими не слід жонглювати. Вони зобов'язують. І, може, тому вони не вигідні, а поняття часто фальшовані. Рабом бути куди легше. І вигідніше.

Богдан Тарнавський

Largiantur donatores!

Більшість високих шкіл в Америці завдячує своє існування доброчинцям, які своїми пожертвами сприяли розвиткові науки, які витворили столітню традицію меценатства, для яких необхідність підтримки високого шкільництва була самозрозумілою.

Теж і українська наука, в тому й Гарвардський Центр Українських Студій, могла розвиватись спираючись на пожертви високоідейного, культурного прошарку української спільноти.

Провідні американці дуже шанують доброчинців. А Гарвардський університет особливо достойно і пильно зберігає пам'ять про них. Прізвища щедрих жертводавців друкують кожного року в каталогах університету. Цих прізвищ — понад десять тисяч. Серед них уже названо чотирьох українців.

Джона Гарварда, Вільяма Пенноєра та інших згадується вже понад чотири століття. Напевно із їхніх могил і сліду не залишилось, але пам'ять про них живе.

Вже від першого святочного закінчення академічного року (звуть це — „коменсмент") в 1642 році, при відкритті тієї програми, тих завжди велелюдних зібрань, молитвою духовника, хор співав і досі співає латинською мовою гимн, в якому, віддаючи честь Господеві, в негаснучій вдячності поминається доброчинців.

"Largiantur donatores!" — Будьте щедрими жертводавці!

І в цьому році „коменсмент" в Гарварді був дуже величавий. 4500 студентів закінчило студії: 214 здобуло маґістерські, а 206 докторські ступені на факультеті гуманістики. В правничій школі Гарварду докторами права стало 515 осіб; у школі виховання та освіти 381 студентів осягнуло маґістерські і 72 докторські ступені.

Ґрадуація була незабутньою. Понад 10 тисяч людей зібралось на подвір'ї Гарвардського університету, який є місцем зустрічі найкращих інтелектів із майже всіх народів світу. Душпастир проказав молитву, хор співав гимни, промовляли визначні особистості, а парадний похід кількох соток бувших студентів університету очолював старушок — випускник із 1904 року.

Новий академічний рік в Гарварді почався при звуках дзвону університетської каплиці молитвами та згадками про меценатів. Понад 20 тисяч студентів навчається в Гарварді. Серед різних дисциплін, серед десятка інститутів теж і україністика: три катедри і

(Закінчення на стор. 3)

З НАШИХ БУДНІВ

На ювілей „Веселки"

В перших моїх словах прагну скласти щиру подяку Редакції „Веселки" за те, що помістила моє фото на сторінках цього славного дитячого журналику з нагоди його 25-річчя. Признаюся до гріха і б'юся в груди, що негідний єсьм такого вирізнення, поскільки рідко коли маю тепер нагоду написати щось для дітей. Частіше пишу про дітей, а це далеко не те саме, — як кажуть літературознавці.

При цій нагоді варто підкреслити, що на фотознятках шановна Редакція майже кожного співробітника журналику відмолодила, а з ілюстратора Любка Гуцалюка, зробила майже дитину... Один Яків Гніздовський виглядає справді, як дідо — з сивою бородою. Достойні ж редактори „Веселки", В. Барагура і Р. Завадович, мабуть, не знайшли в своїх архівах фотографій з юнацьких років тому подали сучасні, але ще в задовільному стані, і на пенсіонерів, а тим більше на ювілятів, вони обидва майже не подібні.

Якщо йде мова про „веселкового тата", пана редактора Барагуру, то його портрет ми мали щастя подивляти також у вакаційному, 7-8 числі „Лиса Микити", де його шановний Еко представив у формі верблюда з двома горбами: на одному, мовляв, горбі редактор двигає письменників і поетів, а на другому — ілюстраторів.. В першому департамені „Веселка" мала 30 дитячих словотворців, у другому — 18 мистців-образотворців; отже було, нівроку, кого повозити!

Колись, пригадую собі, „Веселка" мала ще одного такого „верблюда", а був ним ред. Богдан Гошовський з Торонта, поки його не змобілізовано до кредитової кооперації. Але природа завжди тягне вовка до ліса, — як казали в Старому Краю. Маємо інформації, що назверх або, по-вченому, „про форма", ред. Богдан Гошовський працює для кооперації, а підпільно приготовляє до друку Хрестоматію української дитячої літератури, якої перший том майже готовий! А тому, що літера „К" включається до першого тому, то хіба прийдеться чоловікові зруйнуватися на пару талярів і зробити собі новий фотопортрет, власне до цієї Хрестоматії, бо вже просто соромно висилати цю, „молоденьку", що поміщена в ювілейному числі „Веселки".

Ікер

Михайло Кушнір

ПРОБЛЕМА ЖИВОЇ ТРАДИЦІЇ

[2]

Ці й інші чинники спричинили, що на протязі XIX сторіччя роля життєвої форми оставання минулого значно послабла. Біжуче життя втрачало зв'язок із минулим, а його конкретна різнорідність не знаходила відпливу в нових, одноманітних і затомізованих водночас умовинах людського буття. Засаднича людська постава набувала проспекти вічних ціх і визбулася традиціоналістичних ціх.

Втрачаючи остою у житті, минуле тим сильніше домагалося від свідомості охорони.

Розцвіт історичних дослідів, пієтизм супроти історичних пам'яток, охорона руїн і залишків,побіда історичної методи мислення у багатьох ділянках — не є плодом особливого росту ролі минулого в біжучому житті, але є радше вислідом втрати живого зв'язку з давниною, шуканням в ділянці пам'яті цього, що втрачено в конкретній дійсності.

На протязі XIX і XX сторіч видобутий зі забуття світ розростався щораз більше, а коло цього пам'ятевого історичного овиду переступав щуплий овид переживаного минулого. Історичні досліди виявили щораз багатше минуле, що зникло з життя.

Між „жити чимсь" і „знати й пам'ятати про щось" — відкривалося провалля. Але гордий зі своїх побід історизм обіцював його вирівняти, беручи повністю на свої плечі труд утримування традицій і культурної тяглости. Довір'я до науки, яке зокрема сильно зросло в другій половині XIX сторіччя, променіло теж і поісторичне знання. У публічній опінії — зокрема серед інтеліґенції — закріпився погляд, що тільки ця інтелектуальна форма оставання минулого має вартість і значення. Усякі життєві форми — і так уже сильно послаблені суспільно-господарськими обставинами — вважалися гіршими. Їх трактовано як вираз неповних і недосконалих, властивих тільки масам, контактів з минулим. Його багата, різнорідна, важлива спадщина могла бути охоплена і засвоєна тільки іншими шляхами. В тих умовах формувалася традиційно-інтелектуалістична доктрина культури, що була виразом змагань і надій подібного історизму.

Традиційно-інтелектуалістична доктрина культури

Світ вартостей запам'ятаних або завдяки реконструкції пригаданих є істотним скарбом культурного дорібку віків, найбільшою гордістю людства. В ньому знаходять опору діла, твори і вартості геніїв і героїв різних епох і різних народів, вартості багатьох різних цивілізацій. Біжуче життя, оглядане з цих висот, видається завжди сірим і вбогим. Бо як же ж цей біжучий час, обмежений тісними рамами життя одного або кількох поколінь, може рівнятися з неподібною барвистістю вікових багатств,як же ж це актуальне життя, завжди замкнене в окресленому конкретному просторі могло б дорівняти здобуткам різних народів? Час і простір, суворі визначники біжучого життя, тратять давніші й новіші вартості та далекі й близькі речі знаходяться водночас і побіч себе. З висот того світу — біжуче життя завжди фраґментарне, неповне, недосконале, заблукане. Запам'ятане минуле є звичайно монументальне, є завжди готове, замкнене і спокійне. Цей світ загальнолюдського культурного дорібку має аристократичну гідність. Він сповнений удуховнення і безкорисливости. В житті перехрещуються ідеї й інтереси, а кожна хвилина приносить нові можливості, новий риск і нові обов'язки, і хоча шляхи непевні і мрячні, вибір мусить бути доконаний. Цілий тягар дійсности спочиває завжди тут і нині, а доля є жорстока і ласкава тільки для цього життя, яке почерез сьогоднішню хвилину йде в майбутнє. А те, що визволюється з пут актуальности і що переходить у минуле, про яке будемо вже тільки пам'ятати, здобуває спокій і тишу.

Так традиціоналістична теорія культури протиставляла біжуче життя, в якому оставало — деколи несвідомо — якесь минуле, вартостям і фактам, вилученим із участи в цьому житті, а врятованим з минулого запам'ятанням, знанням. Здобути особисту культуру, це значило зазнайомитися із тим світом, пройти крізь лябіринти цього дорібку важким і довгим шляхом дослідів і студій. На цьому саме і тільки на цьому мало основуватися освіта. Одиниця повинна пізнати можливо всесторонньо цей світ історичного дорібку, захопитися вартостями, які він витворив, служити їм собою. Тому єдиним шляхом до одиночної і загальної культури мала бути школа, що вводила інтелектуальними засобами в цей пригаданий і запам'ятаний світ.

Внутрішні суперечності світу пригаданого минулого й виховання людини

Ця інтелектуальна — традиційна теорія культури становить нині предмет спорів і сумнівів. Світ пам'ятевого минулого є світом, в якому існують побіч себе дуже різнорідні вартости. Колись у житті вони вели невблаганну боротьбу, зобов'язуючи визнавців до посвяти і до оборони. Коли вони уступили вже з життя і коли ціле своє дальше існування завдячують добродійній пам'яті, перебувають побіч себе ми згідливо і спокійно.

Усім цим вартостям залишалася туга за повним і дійсним життям і кожна з них прагнула б знайти шлях повороту до нього. Але цей шлях веде почерез живих людей, почерез притягнення їх у службу.

І тут починається трагедія, насправді не нова, але нині зокрема чітка, хоча завжди з уподобанням затемнювана, як неістотна. Тим часом є це найглибша трагедія новочасности.

Бо в минулому, про яке пам'ятає і прагне пам'ятати европейська свідомість, знаходяться сполучення вартостей світоглядово так відмінних, як дорібок грецької культури і дорібок римської культури, як культура старинного сходу і християнська культура, як ідеї раннього середньовіччя і доби просвічення. Але тому, що всі вони пред'являють права до цього, щоб не тільки їх запам'ятати, але щоб їх теж потвердити й зреалізувати, отже ідеологи, що конструюють цілі виховання, змагають наполегливо до цього, щоб виказати, що між цими різнорідними сполученнями немає неусувальних суперечностей, і що це, що називаємо сучасною европейською культурою і що маємо защепити шляхом виховання, є узгідненням протилежностей і можливо повним використанням цілого минулого.

В імені цього сполучування і використовування робиться багато помилок і штучностей. Бо осягається звичайно це сполучення коштом резиґнації з поваги й відповідальности трактування окреслених сумісних систем вартостей, осягається затиранням їх чіткости і призвичаюванням переживати їх не до кінця, не до меж остаточности. Хтож мав би насправді жити так, як жили греки, або так як жили середньовічні святі? І хто ж зумів би жити водночас так як греки і так як святі? Коли переживається до кінця і до глибини сполуки вартостей пригаданого світу, розбуджується в собі цю смертельну боротьбу, що її вони раніше насправді вели, і тоді треба вибирати. Хто прагне уникнути поваги вибору і все ж таки зберегти контакт із цілим минулим, знає тільки один шлях: поверховно й довільно черпати з різних систем вартостей, задержуючися перед тією межею, від якої починається між ними спір. Тому теж сучасні виховні ідеали є — згідно з тією інтелектуально-традиційною доктриною культури — таким пацифікаційним видобуттям із різних сполук вартостей цього, що в них є спільне. Подібно як деїзм прагнув втихомирити спори між віровизнаннями устійненням цього, на що всі релігії можуть погодитися, подібно й нині цей — коли так можна сказати — „педагогічний деїзм" намагається вирівняти світоглядові боротьби, пов'язані з уведенням у життя різнорідних систем давніх вартостей, про які знаємо і пам'ятаємо.

Але вислід цих намагань найчастіше такий, що одиниця починає жити на двох непогоджених і протиставних площинах:актуальній і нагадуваній. У пригаданій сфері не зобов'язують тоді ніякі ретельні критерії, ніякі дійсні потвердження не є вимагані. Вистачить знати, що випадає знати. А в актуальній сфері бракуватиме всяких керівних ідеалів, бо коли багато з-посеред захвалюваних не дасться здійснювати, можна не вірити вже в ніякі й вигідно міркувати, що всякий ідеалізм є тільки шкільною лекцією, з якої врешті виростається.

Продовження буде]

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Один день у „Вознесінні"

Мешканці Філядельфії та околиць знають дуже добре про оселю „Вознесіння", що її перед 10 роками зачав будувати Владика Лостен — один будинок, а відтак розпочав — другий, а продовжує цю благородну ідею Митрополит Кир Йосиф і якраз 25-го жовтня ц. р. відбулось святочне відкриття цього будинку при численній участі наших отців з далеких околиць, представників організацій та численного громадянства.

Усі присутні з великим подивом та зацікавленням оглянули одну кімнату на 10-му поверсі (властиво одне помешкання), можна б сказати люксусово влаштоване, яке складається з великої вітальні, їдальні і кухні та великої спальні з подвійним ліжком та великої модерної лазнички.

Не будемо перераховувати всіх вигод, які дає це мешкання, бо це не є метою цієї статті. На цю тему вже сказано багато в оголошеннях та статтях у нашій пресі, які заохочують користати наших громадян із тих домів. Але треба зазначити що мешканці платять лише 25 відсотків своїх доходів-пенсій та евентуально відсотків від ощадностей, а не береться під увагу висоти ощадностей. Всі вигоди мешкання є включені в оплату чиншу, опал в зимі та холоджене повітря в літі, реґульоване власником у кожній кімнаті, електрика, гаряча вода, килими, вінда тощо.

Великою прикметою є ще те, що там незабаром мешкатиме понад 200 українських родин, які не тільки зможуть користати з релігійної обслуги (один бльок від катедри), але також із лікарської, з різних розвагових та національних імпрез, бо на місці є бібліотека, заля на імпрези.

При цьому, однак, не треба забувати, що ця велика громада (лише старші громадяни, право бо на мешкання мають родини чи самітні, якщо хоч одна особа скінчила 62 роки) може творити одну велику українську родину та при належній співпраці з адміністрацією, може поставити релігійну, культурно-освітню та суспільно-виховну працю на такому поземі, як в оселі ім. Івана Франка в Торонті, де під проводом п-і Евгенії Пастернак старші люди малюють, вишивають, різьблять, виробляють керамічні вироби та вже від років підряд одержують перші нагороди на різних виставках. Крім цього закупили додатковий ґрунт на наступну оселю, а до часу її збудування перемінили її на городи і збирають ярину на потребу оселі.

Адміністрація у засаді робить усе можливе, щоб улегшити старшим людям життя у тій оселі, але також і старшим слід зрозуміти, що вони повинні свої старші роки використати не лише для своєї вигоди, але також можна дещо корисного зробити для церкви, для школи чи якоїсь молодечої організації, а в першій мірі для своїх ближніх, з якими живуть, а може потребують допомоги.

Користаючи з нагоди перебування у „Вознесінні", відвідав я колишнього урядовця Відділу „Самопомочі" у Філядельфії мґра Михайла Мадая, що є одним із перших мешканців „Вознесіння". Мабуть немає людини у Філядельфії, щоб його не знала бо він працював майже 20 років для добра членів у „Самопомочі" та соткам людей полагоджував різні справи. З того приблизно два перші роки працював безплатно, а утримував його братанок-людина доброї волі — Ярослав Мадай і завдяки його праці та співпраці членів Управи тоді „Самопоміч" у Філядельфії була найсильнішою на терені ЗСА. Мала власний дім, збирала кожного року понад 2000 долярів на залишенців в Европі та оплачувала майже одну четверту бюджету Централі „Самопомочі".

Сьогодні мґр Мадай вступив уже у 80-річчя працьовитого та ідейного життя. (У тяжких часах німецької окупації був волосним війтом та багато зробив добра для нашого населення у Перемищині). Маючи недугу ноги перейшов чотири операції, а останньо відтяли йому ногу і хоча дали протезу, але тяжко йому ходити — хіба доводиться їздити у візочку...

Важко візочком їздити до вінди та вниз до залі на обід, а вже неможливо виїхати на вулицю, вправді добра братова привозить готові харчі, але деколи він міг би мати готовий обід, який приготовляють для мешканців „Вознесіння", але тяжко найти людей доброї волі, щоб хто робив таку маленьку прислугу, а тут живе коло 100 родин і кожен чи кожна могли б зробити мале добре діло, допомогти ближньому в ім'я християнської засади. Ми віримо, що це станеться — і в цей скромний спосіб відзначать 80-річчя мґра Мадая, давши цим доказ, що ми дійсно одна велика християнська родина.

д-р Микола Ценко

В Україні — чужинці...

(Закінчення зі стор. 1)

ського Зіновія — з Владімірської тюрми відправили до психіятричної лікарні в Смоленську, а нещодавно перевели до Львова. Мені присудили 15 років позбавлення волі (перших 5 років у в'язниці) і 5 років заслання та конфіскацію майна. Я став фактично жертвою розправи і терору над усіми тими, хто рішився виступити в обороні покривджених, гноблених у національних правах гнобленої нації. Такий терор на Україні, від часу її національного відродження, майже не припинявся. Факт причіплення мені юридичного казусу „зрадник батьківщини" не викликає у мене ніяких моральних докорів, ніякого почуття ніяковости.

Я знаю ціну тої т. зв. „батьківщини", яку я „зрадив". З історії я знаю, що кожний окупант ніс нам, українцям, на своїх штиках не тільки нове колоніяльне ярмо, але й свою батьківщину, яку заставляв нас насилу любити і захищати. Мій дід жив під Австрією. Австрія була його батьківщиною. Мій батько жив під Польщею. Польща була його батьківщиною. Я опинився під СРСР. СРСР став мені батьківщиною. Дід воював за Австрію в 1914 році, батько за Польщу в 1939 році, а я „зрадив" СРСР. Та й ще покинути хочу. Нічого мене з СРСР не в'яже, нічого не споріднює. Мало того, я вважаю, що ім'я громадянина СРСР приносить мені сором, принижує мою людську гідність, плямить мою національну честь. Чому? Тому, що в СРСР немає елементарних прав людини, в СРСР панує брутальне насильство і сваволя, духове гноблення і цілковите безправ'я.

Життя у таких умовах стає нестерпимою мукою. Життя у таких умовах втрачає всю вартість і привабливість. Тільки вирвавшись з цього Вавілонського полону, людина зможе знову засвоїти ті людські вартості, яких її позбавляє щодня і щогодини тоталітарна система, і яких вона слушно сподівається від того короткого існування, що її дав Бог на землі.

Я не звертався до Президії Верховної Ради СРСР з проханням переглянуте сфабриковану на мене справу про „зраду батьківщини", перекваліфікувати ст. 56 КК УРСР на ст. 62 КК УРСР, щоб дійсно покласти кінець порушенню соціялістичної законности, як про це постійно пишуть у газетах. Дарма! На всі мої скарги у вищі юридичні інстанції приходила лише формальна відповідь. Значить сваволя узаконена, оправдана.

На підставі багатьох конкретних фактів, я переконався, що у радянських умовах, людина, яка не дотримується марксистсько-ленінського світогляду, а має свій, інший від офіційної доктрини, погляд, має на все життя забезпечене місце за ґратами і колючим дротом. Тому в роковини прийняття нової Конституції СРСР та в 29-ті роковини прийняття Декларації прав людини, 10 грудня, прошу Президію Верховної Ради СРСР позбавити мене громадянства СРСР і дати мені змогу, після відбуття терміну ув'язнення, емігрувати з Радянського Союзу. На доказ рішучости в своєму виборі, проголошую 10 грудня 1977 року одноденну голодівку.

Д. Квецько"

10 грудня 1977
ВС-389/35

Largiantur...

(Закінчення зі стор. 2)

науковий інститут, постійно збагачуються бібліотечні збірки українїстики, три десятки наукових співробітників — українознавців є повновартісною і шанованою частиною цього потужного університету, який є ровесником Києво-Могилянської Академії.

Програма українських студій в Гарварді розвивається успішно і зможе дальше розгортатись завдяки жертвенности українських людей, про яких ніколи не забувається. Ніколи не забудуться такі імена визначних меценатів ФКУ як: Юрковський, Бажанський, Омельський, Кравцеви, Воскобійники, Іванови, Яцик, Сташків, Децик, Стефураки, Киї, Мігайчуки, Галярник та інші.

Нехай будуть благословенні доброчинці ФКУ. За словами університетського гимну кличемо: "Largiantur donatores!"

Будьте й дальше щедрими. Бо завдання наші безконечні, можливості сприятливі, бракує лище фінансової бази, бо ще й досі не спромоглись ми створити фундації для Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ). Жертвуймо частіше на ФКУ. Бо чи може бути більше доцільним, корисним і патріотичним зусиллям як постійна підтримка української науки, яка береже історичну пам'ять нашого народу, і тим забезпечує свідоме та творче життя нації.

З Приятелями та Знайомими ділюся сумною, болючою вісткою, що моя ДРУЖИНА

бл. п. ОЛЬГА ЗИНОВІЯ ВАСИЛЬКІВ зам. ДАНИЛІВ

нар. дня 5-го жовтня 1919 р. в селі Розвадів, Жидачівського повіту на Львівщині, Генеральний Секретар Головного Правління Українського Суспільно-Культурного Товариства (УСКТ) у Варшаві в 1956-1960 рр., померла у м. Редінг, Англія, дня 15-го жовтня 1978 р. Похоронена на цвинтарі Gunnersbury Cemetery, Gunnersbury Avenue, (Acton) London W. 3, дня 24-го жовтня 1978 р.

Опечалений чоловік —
ТЕОДОР ДАНИЛІВ

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і цілим Громадянством, що у вівторок, 7-го листопада 1978 року з Волі Всевишнього, несподівано, відійшов від нас у Вічність, наш Найдорожчий БАТЬКО, БРАТ, ВУЙКО і ШВАҐЕР

бл. п.

Д-р МИХАЙЛО ҐОЙ

основник і директор Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Нюарку та б. директор Украін-Банку на рідних землях.

Горем прибиті:
ЗВЕНИСЛАВА і РОМАН — донька і син
СТЕФАН — брат в Україні
ЮСТИНА, КАТЕРИНА і МАРІЯ — сестри в Україні
СТЕФАН ТРЕТЯК з дружиною і дітьми — сестрінок
ІВАН ДЗЕРА з дружиною і дітьми — сестрінок
ІРИНА з мужем АНДРІЄМ ДЗЕДЗИК
і ЛЮБА ЄДНАКА — шваґри
та ближча і дальша Родина

ПАНАХИДА відбудеться в неділю, 12-го листопада 1978 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 801 Спрінгфільд Авеню, Ірвінгтон, Н. Дж.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в понеділок, 13-го листопада 1978 р., з того ж похоронного заведення о год. 8:30 ранку до церкви св. Ів. Хрестителя, а відтак на цвинтар у Випані, Н. Дж.

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Дорогого і Незабутнього ДРУГА

бл. п. проф. д-ра МИХАЙЛА МИХАЙЛОВИЧА НЕСІНА

буде відслужена

ПАНАХИДА

в неділю, 19-го листопада 1978 року
в церкві св. Покрови у Фінікс, Арізона
(1102 N. 10th Street)

Дружині Покійного, Дорогій Льолі, складаємо наші найщиріші співчуття.

Родина ІВАНА КОШМАНА

В ДРУГУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ Найдорожчого МУЖА

сл. п. проф. д-ра ВАСИЛЯ ПЛЮЩА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА

ЗА СПОКІЙ ДУШІ СПОЧИЛОГО

в четвер, 16 листопада ц. р., о 10 год. ранку
в Храмі-Пам'ятнику св. Андрія
в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Про молитви за спокій душі Покійного просить —
ДРУЖИНА з РОДИНОЮ

КОСТЮМІВКА „ЛІСОВИХ ЧОРТІВ"

Ню Йорк. — Традиційна щорічна Костюмівка пластового куреня „Лісові Чорти" відбудеться в суботу, 18-го листопада, у великій залі Українського Народного Дому при 140 Друга евеню в Ню Йорку. Початок — 9 год. вечора. Грає оркестра „Темпо" під керівництвом Іринея Коваля. Будуть нагороди за три найкращі костюми.

Відбулося Листопадове свято в Джерзі Сити

Джерзі Сити (Ф. Е.). — Святочним відзначенням 60-их роковин Листопадового Чину в Джерзі Сити зайнявся місцевий 71-ий Відділ Союзу Українок Америки. Академію, що відбулася у неділю, 5-го листопада ц. р., у великій залі Українського Народного Дому, започаткували, відспівавши американський гимн члени хору Відділу, Н. Ковбаснюк та Г. Білик при акомпаньяменті студента В. Шевчука.

Д-р Аскольд Лозинський, що його представила голова Відділу Г. Білик, у святочній промові вказав на пов'язання подій Першого Листопада 1918 року з дальшою боротьбою українського народу за свою незалежність, яка продовжувалась у різних формах і по сьогоднішній день. Промовець підкреслив потребу і обов'язок української спільноти у вільному світі активно допомагати у цих змаганнях та вказав на конкретні можливості такої допомоги. Мистецьку програму свята виповнили виступи хору 71-го Відділу СУА під диригентурою інж. Д. Олійника та рецитація „Листопад" О. Вільшини у виконанні Евгенії Рубчак.

Академію, яка почалась в год. 4-ій по полудні, попередила Панахида за душі поляглих Борців за Волю України в українській католицькій церкви св. Петра і Павла, що її відправив о. І. Пайкош при участі місцевих відділів молодечих організацій Пласту і СУМА.

Кубинський режим хоче наладнати відносини з еміґрантами

Вашінгтон. — Рамон Санчез Пароді, голова кубинської місії в ЗСА, яка входить в склад персоналу амбасади Чехо-Словаччини, бо Америка і Куба не мають нормальних дипломатичних зв'язків, у суботу, 4-го листопада, заявив на пресовій конференції, що уряд Фіделя Кастра старатиметься „розпочати діялог" з представниками кубинської громади ЗСА з метою зліквідувати майже 20-річну ворожнечу між теперішнім урядом і тисячами кубинців, які покинули Кубу після комуністичної революції.

Санчез твердив, що за цей час багато змінилося і „тільки меншість" із кубинців у ЗСА далі відмовляється вести переговори з Гаваною, а більшість „готова на порозуміння з нашим урядом".

Він сказав, що переговори охоплювали б теж можливість „об'єднання родин" і „вільне подорожування" кубинців із ЗСА до Куби.

Щодо кубинських політичних в'язнів, то Санчез повідомив, що біля 3000 заявили бажання виїхати до ЗСА і що Гавана не робитиме їм жадних перешкод. Проте, не зможуть виїхати ті, які засуджені за „участь в атентатах чи інших терористичних акціях".

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Вступайте в члени УНСоюзу!

PUBLIC NOTICE

PUBLIC HEARINGS ON THE RESTRUCTURING OF THE COMMUNITY ACTION PROGRAM OF NEW YORK CITY

As Commissioner of the Community Development Agency (CDA), I have arranged for a second series of formal public hearings to solicit opinions on the ways in which the anti-poverty program can best serve the people of New York City.

On October 20, 1978, a second draft plan was published by CDA for the restructuring and reorganization of the Community Action Program. This 59 - page document is the product of an extensive seven-month process of public discussion which included formal public hearings, assemblies, meetings, and submission of numerous written proposals and comments.

The new structure proposed in the plan is designed to insure that the machinery for serving the City's poor operates with maximum efficiency, the greatest benefit to those in need and with substantive and full participation of the poor communities affected.

The draft is not a final plan. It is open to revision based on a full round of public participation activities. The purpose of these public hearings is to provide an opportunity for individuals and community organizations to express support for the plan as outlined or to propose alternatives which may be considered for incorporation in the final plan which the City will submit to the federal government for approval.

Copies of the plan may be obtained from the CDA Public Hearings Coordinator at the address or phone below.

Public hearings will be held as follows:

Brooklyn
Thursday, November 16, 1978
3:00 p.m. to 7:30 p.m.
Brooklyn Academy of Music
30 Lafayette Avenue (at Ashland Avenue)
Brooklyn, New York

Manhattan, Queens, and Staten Island
Monday, November 20, 1978
3:00 p.m. to 6:00 p.m.
7:00 p.m. to 9:30 p.m.
Town Hall
123 West 43rd Street
New York, New York

Bronx
Tuesday, November 21, 1978
3:00 p.m. to 7:30 p.m.
Bronx Community College (Gould Memorial Auditorium)
181st Street and University Avenue
Bronx, New York

All individuals and representatives of organizations wishing to be placed on the agenda must register in advance by telephone with the CDA Public Hearings Coordinator between 10:00 a.m. and 4:00 p.m. any day except Sunday.

Public Hearings Coordinator
Community Development Agency
349 Broadway
New York, New York 10013
TELEPHONE: (212) 433-6589 - 433-3701 - 433-4019

The final date for registration for all hearings will be Tuesday, November 14. Registration will not be accepted at the hearings themselves. Beginning November 15, after 12:00 p.m., speakers may telephone the public hearings coordinator to ascertain the order of speakers for the hearings.

As Hearing Officer, I will personally chair each of these public hearings, and I look forward to receiving your opinions.

I would also welcome any written comments on the draft plan which may be sent to me at the address below.

Haskell Ward, Commissioner
Community Development Agency
349 Broadway
New York, New York 10013